

Хоровий спів-феномен музичної культури України

ВИКОНАВ:

УЧЕНЬ **10** КЛАСУ АЗАРЯН Е.М.

ВЧИТЕЛЬ:

ЖЕЛЕЗНИКОВА Т.А.

- В історії української музичної культури друга половина XVIII ст. стала кульмінаційним етапом розвитку хорової музики, а також початком формування таких музичних жанрів як опера, симфонія, соната, концерт тощо. Провідним залишався жанр хорового концерту, який набував інших більш розвинених форм під впливом західноєвропейської професійної музики. Відбувся перехід від одночастинного партесного концерту доби бароко до циклічного духовного концерту періоду класицизму

Хоровий концерт — феномен музичної культури України, важливою жанровою ознакою якого було органічне поєднання новітніх досягнень композиторської техніки з глибинними національними рисами традиційного українського хорового співу.

До загальних рис концерту – своєрідної хорової симфонії належать:

- гуманістичність змісту, що відбивав загальнолюдські моральні проблеми, філософські роздуми про сенс життя, високі духовні людські поривання;
- принципи контрастного зіставлення частин циклу, характерні для великих музичних форм;
- складні прийоми поліфонічного розвитку від простої канонічної імітації до великих фуг.

ПАРТЕРНИЙ КОНЦЕРТ

- Основним жанром української професійної музики XVII — першої половини XVIII ст. був партесний концерт. Саме в партесному концерті епізоди, виконувані ансамблем солістів, протиставляються епізодам, які виконує хор.

Партесний концерт — одночастинний багатоголосий хоровий твір віртуозного характеру.

-
- У творчості найвидатніших вітчизняних композиторів того часу — М. Березовського, А. Веделя і Д. Бортнянського — хоровий концерт досяг вершини свого розвитку. У їхніх творах втілено прогресивні художні ідеали того часу, в них у досить специфічній формі звучить протест людини проти насильства, зла, несправедливості. Ці композитори зуміли поєднати досягнення вітчизняної й західноєвропейської музичної культури і сказати своє оригінальне слово в мистецтві.

М. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

- Максим Березовський (1745—1777) — засновник жанру духовного хорового концерту циклічної структури в українській музиці, композитор і співак. Він також створив оперу «Демофонт» і сонату для скрипки й чембало (різновид клавесина) у трьох частинах, що стали першими зразками музично-театрального і камерно-інструментального жанрів у вітчизняній музиці.

-
- Хорова спадщина композитора містить концерти, літургії та інші твори, що відзначаються високою емоційністю, вишуканістю композиторського письма, художньою досконалістю, красою й виразністю. Четверта частина літургії М. Березовського «Вірую» стала одним із найпопулярніших церковних творів. Справжньою перлиною духовної музики є драматично-трагедійний концерт «Не отвержи мене во время старости». Новаторство цього твору полягає в зіставленні чотирьох частин циклу, ансамблевому й хоровому виконанні. У такий спосіб композитор утілює ідею конфліктності різних музично-образних сфер: скорботності, туги, безнадії, схвильованості, обурення, протесту тощо. Глибокий за змістом текст розповідає про життя і смерть, цінності людського буття, ніби перегукуючись зі сповненою трагізму біографією митця. Творчість М. Березовського, у якій органічно поєдналися традиції західноєвропейської (італійської) музики з елементами мелодики українських пісень, мала непересічне значення для подальшого становлення вітчизняного професійного музичного мистецтва.

РУКОПИСИ М. БЕРЕЗОВСЬКОГО

а

б

а) «Обідня»

б) концерт «Не отвержи мене во время старости»

А. ВЕДЕЛЬ

- Артемій Ведель (1767—1808) — композитор, хоровий диригент, співак (тенор), скрипаль, педагог — увійшов в історію музичної культури як митець, який писав винятково сакральну хорову музику, розвиваючи багатовікові традиції української хорової культури й народної творчості.

- Багато творів композитора не дійшли до нашого часу; нам відомі близько 30 хорових концертів, серед яких — «Доколе, Господи...», частини з «Літургії», «Веноцна», «Покаянне тріо». Діапазон концертів А. Веделя — від скорботних до урочисто-величальних. Його музика відзначається експресивністю мелодики. Особливо запам'ятовуються виразні тенорові соло — драматичні декламації імпровізаційного характеру, споріднені з українськими думами. Неабиякий вплив на формування стилю митця мала українська побутова пісенно-романсова лірика. Наприклад, мелодика його «Херувимської» наближається до української народної пісні «Повій, вітре, на Україну». Простота й виразність, співучість і щирість зумовили популярність цієї музики. У яскравій самобутній творчості А. Веделя, композитора-лірика, відобразились гуманістичні ідеали епохи.

Меморіальна дошка
Артемію Веделю -
роботи Ігоря
Гречаника

Д. БОРТНЯНСЬКИЙ

- Дмитро Бортнянський (1751 — 1825) — класик хорової музики XVIII ст., у творчості якого поєдналися найновіші на той час досягнення світової композиторської техніки, зокрема італійської школи, з вітчизняними музичними традиціями.

-
- В історію світової культури Д. Бортнянський увійшов як реформатор церковного співу. Він створив понад 100 хорових творів: святково-урочистих, ліричних, скорботно-елегійних тощо. Серед них — дві літургії, хорові концерти для одного та двох хорів (чотириголосі й восьмиголосі), у тому числі кантата «Співак у таборі російських солдатів», камерно-інструментальні твори. Із них тільки придворною капелю було виконано тридцять п'ять концертів, вісім духовних тріо з хором, двадцять один духовний спів. Придворний мелодист і кваліфікований професіонал Д. Бортнянський поєднував щирість і задушевність із тонким смаком та винахідливістю; його музику з однаковим задоволенням виконували й слухали і в палацах, і в простих оселях. Стилю майстра притаманні інтонаційне багатство, оригінальність прийомів поліфонічного письма, стрункість форми. Французький композитор Г. Берліоз і німецький композитор Л. ван Бетховен були вражені високим професіоналізмом Д. Бортнянського. Про творчість цього композитора-класика можна впевнено сказати, що вона активно вплинула на розвиток української хорової культури. На його спадщині вчилися славетні митці: М. Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко, Л. Ревуцький, В. Лятошинський та ін.

- Пам'ятник Дмитрові Бортнянському в Глухові (1999), скульптор – І.А. Коломієць

Дякую за увагу